

בבניין הם ירדו מהארץ. או יפתחו בית-מיסחר לשטחים

גם בעולם הנחתה ישראל מתנאים משר- פרים. במקומות רבים עברה ישראל בשיתוף- פעולה הדוק עם מוסדות ממלכתיים אמרי- קאיים. במקומות רגילים כמוהו, שבהם לא העזו ארצות-הברית מטעמים פוליטיים לס- פק בעצמה נשק, היא הניחה לישראל לפעול כאילו במקומה. מבחינה מוסרית, זה עורר שאלות חמורות. אך מבחינה כלכלית, זה פתח לפני ישראל הרבה אפשרויות. בין היצרנים והייצואנים בתחום הזה, לא מקובל להתווכח על מוסר.

בעיקבות האווירה הבינלאומית החדשה, וצימצום הסיכסוכים האזוריים, יצמצמו השוקים הבינלאומיים לנשק, בשוק המצומצם עם תגבר התחרות. מופעלים אמריקאיים, אשר חלקם בתקציב האמריקאי יקטו, יחפשו אפשרויות ייצוא ברחבי העולם, והרבה יוריד את המחירים. מופעלים ישראלים יצטרכו להתחרות במחירים מוקטנים, וייתכן שלא יוכלו לעמוד בכך.

זה נשמע כדבר קל, אבל זה קשה מאוד.

כאשר איש-שיווק ישראלי מופיע בעולם ומציע סחורה ביטחונית, עומדת מאחוריו כל הוקרה רבת-השנים של צה"ל, סומכים על המומחיות שלו. יש מישקל לרבו. אבל כאשר אותו האיש יציע סחורה אורחית, הוא יהיה שווה לכל משוק אחר בעולם. יקבע רק מה שרוצה הלקוח, והיכולת של המיפועל לספק את הסחורה בחייר ובאיכות הדרושים.

כפל מערכת-השיווק תהיה שונה לחלוטין, וכל הגישה הישראלית תצטרך להשתנות. היתרונות הטיביעיים של ישראל יעלמו, והיא תצטרך להתחרות עם כל מדינה אחרת בעולם. למשל, בייצור אמבטיות.

„ברור שאנחנו צריכים לעבור לזה“, אמר אחד מראשי המערכת,

שריו למערכת-הביטחון: אמצעי-לחימה מיר- חדים למילחמה באינתיפאדה, החזקת מחנות- המעצר, ועוד ועוד.

שאר הכסף נוגע להיבטים אחרים של פעור- לת צה"ל בתקופת האינתיפאדה.

כל הבעיות האלה עולות, כמוכן, במשא- ומתן בין משרד-הביטחון לבין האוצר.

בשנים הקרובות יהיה משא-ומתן זה קשה עוד הרבה יותר, ויעמוד בסימן המשבר החמור בתעשייה הביטחונית, שיתרוף ויילך.

האולם בשנים האחרונות חל שינוי מהותי במצב הזה.

האילווצים הכלכליים בישראל הכי ריחו את הממשלה לצמצם באופן דראסטי את התיצור והצבאות הן מקומית. מיספרים: בשנת 1983, בי עיקבות מילחמת-הלבנון, הוציאה ישראל 44% מתקציב-הביטחון הגי-

ראשי מערכת-הביטחון רוגזים בליבם על האמריקאים, ומפקקים בטוהר כוונותיהם בתחום זה. לרעתם, יצרני-הנשק האמריקאיים רוגזים על כך שהם נאלצו לצאת מן השוק הדרום-אפריקאי. לחלל הזה נכנסו כמה מדי- נות אחרות, ובניהן בריטניה וישראל. אין וושינגטון מעזה להטיף מוסר לגברת מרגרט תאצ'ר, המייצאת כמויות גדולות לדרום- אפריקה (בניגוד לדעתן המאוחרת של כל מדינות חברי-העמים הבריטי, וגם של חלק נכבד של דעת-הקהל הבריטי). תאצ'ר מצפי צפת על כולם. לאמריקאים קל יותר להטיף לישראל.

אחת התוצאות של המשבר המאיים על תעשיית-הנשק היא סכנה חמורה של ירידת כוחות מיקצועיים מעולים מהארץ.

אחת התוצאות: ישראל תהיה פחות ופחות ברונית לגבי יעד הייצוא שלה. כבר עכשיו מייצאת ישראל נשק

לאנושות כולה זהו חג. לתעשיית הנשק בכל הארצות זהו אסון. גם לתעשייה הביטחונית הישראלית. כאשר תקציב-הביטחון מצטמצמים והסיכסוכים נעלמים, מי יקנה את הנשק הישראלי? רבבות עובדים צריכים לדאוג

הדבר כבר קרה אחרי ניטול פרויקט הדי- לביא. מאות בעלי-ידע ואנשי-מיקצוע ירדו לארצות שונות, שהבטיחו להם משרות בת- חום התמחותם ורמתם. כיום הם יושבים בדרום-אפריקה, בקנדה, באיטליה ובארצות אחרות.

חלק מהם כועסים על ישראל. כאשר מסיף-עיתונים ישראלי ביקש לאי-מבבר להחתים קבוצה של יורי- דים אלה בקנדה על עיתון ישראלי, לא הם רדו אותו בגסות ואמרו: „לא רוצים לשמוע על ישראל! לא רוצים

למישטרים מפרחים. אם היו עוד כה מיקפוקים בלשהם, הם עלולים להי- עלם.

בנימה של התנצלות אמרים מקורות ביט- חוניים כי „במילא אנחנו לא יכולים לרדת אף פעם למי אנחנו מייצאים. אנחנו יכולים לחתום על חוזה עם ממשלה דמוקרטית לעילא ולעילא, ועד שההזמנה מתכצעת — זה יכול לקחת עד חמש שנים — היתה שם הפיכה, והמישטר המקבל את הנשק שונה מאוד מזה שחתמו איתו.“

ליתר ביטחון, דואג מייסרד-הביטחון לכך

RAFAEL
battle-born
development
expertise

Rafael's unparalleled expertise can help you solve your most baffling development problems. Rafael meets the exacting demands of Israel's tough, active military. Rafael is eminently successful in the field of defense systems development: Total project capability, from conception to delivery—with a surprisingly short development-through-production cycle. Broad diversification. Efficient interdisciplinary structure. Rafael controls the most advanced technologies in guided and unguided weaponry and EW; electronics; electro-optics and thermal imaging, missile systems, including detection, propulsion and warheads, and a score of related areas. Rafael shares its skills and techniques—in joint ventures with some of the world's largest matériel manufacturers.

מודעה של „רפאל“ לייצר אמבטיות

דול שלה על מוצרי התעשייה הביטי- חונית. בשנה הנכחית מוציאה ישר- ראל על זה רק 26% מתקציב הבי- טחון, שגם הוא קטן מקודמיו.

בקול שלא העיר על אוסטימויות רבה, „אבל אנחנו לא יודעים איך.“ המקורות הביטחוניים ב-400 מיליון ש”ח לשנה.

סכום של 150 מיליון מכסה את ימי-המי- לואים הנוספים, שלא היו מנוצלים אלמלא האינתיפאדה. זהו כסף, מפני שהאוצר משלם למייסרד-הביטחון עבור ימי-המילואים הבל- תימנוצלים. תחת לשלם לביטוח הלאומי עבור ימי-המילואים (הביטוח מחזיר למעביד את המשכורת ששולמה לאישי-המילואים), הסכים האוצר לשלם את הסכום הזה למיש- רד-הביטחון, כתמריץ לאיגיוס אנשי-מילור- אים שלא לצורך.

עכשיו יש צורך, הכסף הולך לתקציב הבי- טוח הלאומי, ובתקציב-הביטחון נפער חור. 50 מיליון ש”ח עולה האינתיפאדה כמי-

שילום עולמי!

(בשנת 1981, לפני המילחמה, היתה הוצי- אה זו 25% מתקציב-הביטחון, אך תקציב-הבי- טחון היה גבוה יותר.)

ירידה דראסטיית זו של התיצור- כת המקומית שינתה את כל התמו- נה. השנה הולכים 70% של הייצור הביטחוני לייצוא, ורק 30% מיועדים לשוק המקומי. לפני שנים מעטות היה היחס הפוך.

מיספרים אלה מלמדים שכל פגיעה כי- ייצוא הנשק הישראלי מאיימת על הבסיס של התעשייה הביטחונית הישראלית כולה — החל כתעשייה האווירית, שעש ורפאל, וכלה במיפעלים פרטיים גדולים וקטנים.

הדבר מאיים על פרנסתם של אל- פים רבים של עובדים מכל הסוגים.

(המשך בעמוד 54)

ששום חוזה לא ייחתם מבלי לשתף באחריות את כל מייסרד-הממשלה הנוגעים בדבר. לכל החלטה כזאת שותפים מייסרד-ראש הממשלה, מייסרד-החוז ועוד ועוד.

רוגמה קיצונית היא מערכת-היחסים עם הרום-אפריקה.

כרעת-הקהל האמריקאית יש רגישות עצר- מה לנושא זה. כאשר הגיע יצחק שמיר לורי- שנינגטון הבהירו לו מארחיו ששיתוף-הפעולה הישראלי-דרום-אפריקאי בתחום הנשק מביא נזק קשה ביותר ליחסי ישראל-ארצות-הברית. אם יימשך שיתוף-הפעולה, על-י- לה עת-הקהל האמריקאית לדרוש את הענשת ישראל על-ידי קיצוץ הסיוע לישראל, המגיע במילא לס- כום שקשה מאוד להצדיק. סיגנון- הדברים שנאמרו לשמיר היה כמעט אולטימטיבי.